

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 108/21
Luksemburgā, 2021. gada 22. jūnijā

Spridums apvienotajās lietās C-682/18 *Youtube* un
C-683/18 *Cyando*

Pašreizējā Savienības tiesību attīstības stadijā tiešsaistes platformu pakalpojumu sniedzēji paši principā neizziņo savienībai ar autortiesībām aizsargātu saturu, ko to lietotāji nelikumīgi ievieto tiešsaistē

Tomēr šie pakalpojumu sniedzēji veic šādu izziņošanu, pārkāpjot autortiesības, ja tie papildus vienkāršai platformu nodrošināšanai veicina sabiedrības piekļuvi šim saturam

Strīdā, kas ir pirmās lietas (C-682/18) pamatā, mūzikas producents *Frank Peterson* vērsās pret *YouTube* un tās likumīgo pārstāvi *Google* Vācijas tiesās jautājumā par vairāku fonogrammu, uz kurām tam, kā viņš apgalvo, ir dažādas tiesības, ievietošanu tiešsaistē *YouTube* 2008. gadā. Šo ievietošanu tiešsaistē veica šīs platformas lietotāji bez viņa atļaujas. Tie ir mākslinieces *Sāras Braitmanes* [*Sarah Brightman*] albuma *A Winter Symphony* darbi, kā arī privāti audioieraksti, kas veikti viņas turnejas “*Symphony Tour*” koncertos.

Strīdā, kas ir otrās lietas (C-683/18) pamatā, izdevniecība *Elsevier* Vācijas tiesās vērsās pret *Cyando* par dažādu darbu, uz kuriem *Elsevier* ir ekskluzīvas tiesības, ievietošanu tiešsaistē *Cyando* piederošajā *Uploaded* datņu mitināšanas un kopīgošanas platformā 2013. gadā. Šo ievietošanu tiešsaistē veica šīs platformas lietotāji bez *Elsevier* atļaujas. Runa ir par darbiem *Gray's Anatomy for Students*, *Atlas of Human Anatomy* un *Campbell-Walsh Urology*, ar kuriem varēja iepazīties *Uploaded*, izmantojot saišu krājumus *rehabgate.com*, *avaxhome.ws* un *bookarchive.ws*.

Bundesgerichtshof (Federālā augstākā tiesa, Vācija), izskatot šos abas strīdus, uzdeva Tiesai vairākus prejudiciālos jautājumus, lai tā tostarp precizētu tiešsaistes platformu pakalpojumu sniedzēju atbildību par darbiem, kas aizsargāti ar autortiesībām un kurus to lietotāji nelikumīgi ievietojuši tiešsaistē šajās platformās.

Šo atbildību Tiesa izvērtē atbilstoši faktu rašanās laikā piemērojamajam tiesiskajam regulējumam, kas izriet no Direktīvas 2001/29 par autortiesībām¹, Direktīvas 2000/31 par elektronisko tirdzniecību², kā arī Direktīvas 2004/48 par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu³. Uzdotie prejudiciālie jautājumi neattiecas uz tiesisko regulējumu, kas kļuvis piemērojams pēc attiecīgo faktu norises un kas tika izveidots ar Direktīvu 2019/790 par autortiesībām un blakustiesībām digitālajā vienotajā tirgū⁴.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV 2001, L 167, 10. lpp.).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV 2000, L 178, 1. lpp.).

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/48/EK (2004. gada 29. aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV 2004, L 157, 45. lpp.).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/790 (2019. gada 17. aprīlis) par autortiesībām un blakustiesībām digitālajā vienotajā tirgū un ar ko groza Direktīvas 96/9/EK un 2001/29/EK (OV 2019, L 130, 92. lpp.). Ar šo direktīvu attiecībā uz tiešsaistes platformu pakalpojumu sniedzējiem ir ieviesta jauna specifiska atbildības sistēma par darbiem, kurus tiešsaistē ievietojuši šo platformu lietotāji. Šajā direktīvā, kas katrai dalībvalstij ir jātransponē valsts tiesībās vēlākais 2021. gada 7. jūnijā, šiem pakalpojumu sniedzējiem tostarp ir noteikts pienākums saņemt atļauju no tiesību īpašniekiem, piemēram, noslēdzot licences līgumu attiecībā uz darbiem, kurus tiešsaistē ievietojuši to platformas lietotāji.

Spridumā, kas pasludināts virspalātas sastāvā, Tiesa tostarp nosprieda, ka saskaņā ar pašreiz spēkā esošajām Savienības tiesībām tiešsaistes platformu pakalpojumu sniedzēji paši neveic ar autortiesībām aizsargāta satura izziņošanu sabiedrībai, ko to lietotāji nelikumīgi ievieto tiešsaistē, ja vien šie pakalpojumu sniedzēji papildus platformu vienkāršai nodrošināšanai neveicina sabiedrībai piekļuvi šādam saturam, pārkāpjot autortiesības. Turklāt Tiesa uzskata, ka šie pakalpojumu sniedzēji var saņemt atbrīvojumu no atbildības Direktīvas 2000/31 izpratnē ar nosacījumu, ka tiem nav aktīvas lomas, kas tiem ļauj uzzināt vai kontrolēt saturu, kurš ir augšupielādēts to platformā.

Tiesas vērtējums

Pirmkārt, Tiesa izvērtē, vai video kopīgošanas platformas vai datņu mitināšanas un kopīgošanas platformas, kurā lietotāji var nelikumīgi sniegt sabiedrībai piekļuvi aizsargātam saturam, pakalpojumu sniedzējs pats veic tādos apstākļos, par kādiem ir runa šajās lietās, šī satura “izziņošanu sabiedrībai” Direktīvas 2001/29⁵ izpratnē. Vispirms Tiesa atgādina jēdziena “izziņošana sabiedrībai” mērķus un definīciju, kā arī papildu kritērijus, kuri jāņem vērā, veicot individualizētu vērtējumu, ko šis jēdziens prasa.

Tādējādi starp šiem kritērijiem Tiesa uzsver svarīgo lomu, kas ir platformas pakalpojumu sniedzējam, un tā iejaukšanās apzināto raksturu. Šis pakalpojumu sniedzējs veic “izziņošanas aktu”, ja, pilnībā apzinoties savas rīcības sekas, viņš iejaucas, lai saviem klientiem dotu piekļuvi aizsargātam darbam, it īpaši tad, ja bez šādas iejaukšanās tā klienti principā nevarētu iepazīties ar izplatīto darbu.

Šajā kontekstā Tiesa nosprieda, ka tādas video kopīgošanas platformas vai datņu mitināšanas un kopīgošanas platformas, kurā lietotāji var nelikumīgi sniegt sabiedrībai piekļuvi aizsargātam saturam, pakalpojumu sniedzējs neveic šī satura “izziņošanu sabiedrībai” Direktīvas 2001/29 izpratnē, ja vien tas papildus vienkāršai platformas nodrošināšanai neveicina sabiedrības piekļuvi šādam saturam, tādējādi pārkāpjot autortiesības.

Tā tas it īpaši ir gadījumā, kad šim pakalpojumu sniedzējam ir konkrēti zināms par aizsargāta satura nelikumīgu pieejamību platformā un tas atturas to izdzēst vai nekavējoties bloķēt tam piekļuvi, vai ja minētais pakalpojumu sniedzējs, pat ja tas zina vai tam būtu jāzina, ka, aplūkojot vispārīgi, tā platformas lietotāji ar tās palīdzību nelikumīgi sniedz sabiedrībai piekļuvi aizsargātam saturam, atturas īstenot atbilstošus tehniskus pasākumus, kas būtu sagaidāmi no parasti rūpīga uzņēmēja tā situācijā, lai ticamā un efektīvā veidā vērstos pret šajā platformā notiekošajiem autortiesību pārkāpumiem, vai arī, ja šis pakalpojumu sniedzējs piedalās tāda aizsargātā satura izvēlē, kurš tiek nelikumīgi izziņots sabiedrībai, ja šis pakalpojumu sniedzējs šajā platformā nodrošina rīkus, kas ir speciāli paredzēti šāda satura nelikumīgai kopīgošanai, vai ja tas apzināti veicina šādu kopīgošanu, – tas var liecināt par to, ka šis pakalpojumu sniedzējs ir izvēlējis ekonomisko modeli, atbilstoši kuram tā platformas lietotāji tiek mudināti nelikumīgi izziņot sabiedrībai aizsargāto saturu šajā platformā.

Otrkārt, Tiesa izvērtē jautājumu, vai tiešsaistes platformu pakalpojumu sniedzējam var tikt piemērots Direktīvā 2000/31 par elektronisko tirdzniecību⁶ paredzētais atbrīvojums no atbildības par aizsargāto saturu, ko lietotāji prettiesiski izziņo sabiedrībai, izmantojot tā platformu. Šajā kontekstā Tiesa izvērtē, vai šī pakalpojumu sniedzēja loma ir neitrāla, proti, vai tā rīcība ir tikai tehniska, automātiska un pasīva, kas nozīmē, ka tas nepārzina vai nekontrolē saturu, kuru tas uzglabā, vai, tieši pretēji, šim pakalpojumu sniedzējam ir aktīva loma, kas tam ļauj pārzināt vai

⁵ Direktīvas 2001/29 3. panta 1. punkts. Saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalstis autoriem piešķir ekskluzīvas tiesības atļaut vai aizliegt savu darbu izziņošanu, izmantojot vadus vai neizmantojot tos, tajā skaitā savu darbu publiskošanu tā, lai sabiedrības locekļi tiem var piekļūt no pašu izvēlētas vietas pašu izvēlētā laikā.

⁶ Direktīvas 2000/31 14. panta 1. punkts. Saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalstis nodrošina, ka gadījumā, ja tiek piedāvāts informācijas sabiedrības pakalpojums – pakalpojuma saņēmēja sniegtās informācijas glabāšana, pakalpojumu sniedzējs nav atbildīgs par informāciju, kas glabāta pēc pakalpojuma saņēmēja pieprasījuma, ar nosacījumu, ka pakalpojuma sniedzējs faktiski nezina par nelikumīgu darbību vai informāciju, un attiecībā uz prasību par zaudējumu atlīdzību tas nezina par faktiem vai apstākļiem, kas liecina par nelikumīgu darbību vai informāciju, vai ka pakalpojumu sniedzējs, tiklīdz tas par to uzzina, ātri rīkojas, lai šo informāciju izņemtu vai piekļuvi tai padarītu neiespējamu.

kontrolēt šo saturu. Šajā ziņā Tiesa uzskata, ka šis pakalpojumu sniedzējs var saņemt atbrīvojumu no atbildības, ja vien šim pakalpojumu sniedzējam nav aktīvas lomas, kas tam ļauj uzzināt vai kontrolēt saturu, kurš ir augšupielādēts tā platformā. Šajā aspektā Tiesa precizē, ka, lai šis pakalpojumu sniedzējs zaudētu iespēju izmantot šajā direktīvā paredzēto atbrīvojumu no atbildības, tam ir jāzina par tā lietotāju konkrētām nelikumīgām darbībām, kas ir saistītas ar aizsargāto saturu, kurš ir ticis augšupielādēts tā platformā.

Treškārt, Tiesa precizē nosacījumus, ar kādiem tiesību īpašnieki saskaņā ar Direktīvu 2001/29⁷ var saņemt tiesas rīkojumus attiecībā pret tiešsaistes platformu pakalpojumu sniedzējiem. Tādējādi tā nospriež, ka šī direktīva pieļauj, ka saskaņā ar valsts tiesībām autortiesību vai blakustiesību īpašnieks var saņemt rīkojumu pret starpnieku, kura pakalpojumus trešā persona ir izmantojusi, lai aizskartu viņa tiesības, šim starpniekam par to nezinot, Direktīvas 2000/31⁸ nozīmē vienīgi tad, ja pirms tiesvedības sākšanas šis pārkāpums ir iepriekš bijis paziņots šim starpniekam un tas nav ātri izņēmis attiecīgo saturu vai bloķējis tam piekļuvi un nodrošinājis, lai šādi pārkāpumi neatkārtotos.

Tomēr valsts tiesām, piemērojot šādu nosacījumu, ir jāpārlicinās, ka tā rezultātā pārkāpuma faktiskā izbeigšana netiek aizkavēta tā, ka šim īpašniekam tiek radīti nesamērīgi zaudējumi.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106.

⁷ Direktīvas 2001/29 8. panta 3. punkts. Saskaņā ar šo tiesību normu dalībvalstis nodrošina to, ka tiesību subjekti var pieprasīt rīkojumu pret starpniekiem, kuru pakalpojumus trešā persona izmanto, lai pārkāptu autortiesības vai blakustiesības.

⁸ Direktīvas 2000/31 14. panta 1. punkta a) apakšpunkts.